

Rezime Izvještaja guvernera – Avgust 2017

Ažurirano: 01.11.2017. godine

U Izvještaju guvernera za avgust 2017. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2017. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2017. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u avgustu, realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2017. godinu.

Prema konačnim podacima Monstata BDP Crne Gore je, u 2016. godini, ostvario rast od 2,9%, dok je u prvom i drugom kvartalu 2017. godine ostvaren rast od 3,2%, odnosno 5,1%, u odnosu na isti period 2016. godine.

Cijene su u avgustu 2017. godine, u odnosu na prethodni mjesec, bile veće za 0,5%, dok je godišnja stopa inflacije u avgustu iznosila 2,8%.

U prvih osam mjeseci 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine, zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 6,7%. Pad proizvodnje zabilježen je u sektoru prerađivačke industrije (-4,7%) i sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (-28,5%), dok je u sektoru vađenja rude i kamena zabilježen rast od 124,7%. Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u prvih osam mjeseci 2017. godine, bio je veći za 17,3% u odnosu na isti period 2016. godine, dok je rast noćenja iznosio 10,5%.

Prema podacima Monstata, broj prevezenih putnika na aerodromima u prvih šest mjeseci 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan je za 23%, dok je prevoz robe smanjen za 2,6%. U istom periodu, broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,7%, dok je prevoz robe bio veći za 8,9%. U željezničkom saobraćaju, u prvoj polovini ove godine u odnosu na isti period prethodne godine, prevoz putnika bio je manji za 20,3%, dok je prevoz robe bio veći za 59,4%.

U šumarstvu je u prvih osam mjeseci 2017. godine, proizvedeno ukupno 192.701 m³ šumskih sortimenata, što je bilo za 18,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u prvih šest mjeseci 2017. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 45,3% i rast efektivnih časova rada od 22,6% u odnosu na isti period 2016. godine.

Prosječan broj zaposlenih u avgustu 2017. godine iznosio je 188.161 lica, što je bilo za 1,9% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 2,1% više u odnosu na avgust 2016. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u avgustu 2017. godine iznosio 49.058, što predstavlja rast od 4,7% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 19,4% u odnosu na avgust 2016. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji su se u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) vodili kao aktivni, a koji su u Centralnom registru transakcionih računa imali aktivne račune na dan 31.08.2017. godine, bio je 42.575, od čega je u blokadi bilo 12.350 privrednih subjekata, što je u odnosu na stanje od 31.07.2017. godine, kada je u blokadi bilo 12.372 privredna subjekta, manje za 0,18%. Od ukupnog iznosa duga, na privredne subjekte odnosilo se 603.741.495,46 eura što je u odnosu na 31.07.2017, kada je dug iznosio 598.522.440,82 eura, bilo više za 0,87%.

Na dan 31.08.2017. godine u neprekidnoj blokadi do jedne godine je bilo 1.714 privrednih subjekata, čija blokada je iznosila 24.787.491,21 eura, što je činilo 4,10% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je duže od godinu dana u blokadi bilo 10.636 privrednih subjekata, sa iznosom blokade od 578.954.004,49 eura, što je činilo 95,89% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Važno je napomenuti i da je na dan 31.08.2017. godine koncentracija duga bila relativno velika, tako da je na primjer 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata, odnosno 0,06% od ukupno evidentiranih dužnika, učestvovalo sa 13,19% u ukupnom iznosu blokade, što znači da je njihova blokada iznosila 82.536.317,53 eura. Ili, 50 najvećih blokiranih privrednih subjekata, koji čine 0,32% od ukupno evidentiranih dužnika, učestvovalo je 36,01% u ukupnom iznosu blokade, što znači da je njihova blokada iznosila 225.279.821,95 eura.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.071,2 miliona eura na kraju avgusta 2017. godine, i bila je 2,1% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju avgusta 2017. godine iznosili 2.681,9 miliona eura i ostvarili su rast od 1,8% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na avgust prethodne godine bili viši za 7,7%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 76,3% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama su u avgustu 2017. godine iznosili 3.107,3 miliona eura, i bili su veći u odnosu na prethodni mjesec za 2,7%, dok su u odnosu na avgust 2016. godine zabilježili rast od 10,9%. Ukupan kapital banaka na kraju avgusta 2017. godine iznosio je 517,2 miliona eura, i bio je veći u odnosu na prethodni mjesec i isti period prethodne godine za 2,6% i 4,2%, respektivno.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u avgustu iznosili 243 miliona eura, i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 8,7%, dok u odnosu na jul 2016. godine bilježe pad od 34%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju avgusta 2017. godine iznosili 209,6 miliona eura i činili su 7,8% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 2,7%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 26%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju avgusta 2017. godine je iznosila 7,00%, i bila je manja za 0,03 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj avgusta 2016. godine zabilježila pad od 0,81 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u avgustu 2017. godine je iznosila 7,87%, što predstavlja rast od 0,25 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno rast od 0,39 p.p. u odnosu na avgust 2016. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa je iznosila 0,76% na kraju avgusta 2017. godine i bila je niža za 0,02 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj avgusta 2016. godine ostvarila pad od 0,25 p.p.

Obavezna rezerva banaka je iznosila 217,4 miliona eura na kraju avgusta 2017. godine, i zabilježila rast od 3,6 miliona eura ili 1,7% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine bila manja za 45,3 miliona eura, ili 17,2%. Tokom avgusta 2017. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji bilo je izdvojeno 47,9%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu bilo izdvojeno 52,1%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 6,8 miliona eura u avgustu 2017. godine. U njoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (83,8%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (16,2%).

U avgustu 2017. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 2,5 miliona eura kroz 390 transakcija. Ostvareni promet bio je za 21,9% manji nego u prethodnom mjesecu i 17,9% manji u odnosu na avgust prethodne godine. Tržišna kapitalizacija na dan 31.08.2017. godine iznosila je 2.858,1 milion eura, i na mjesečnom nivou je zabilježila pad od 0,5%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju avgusta 2017. godine bila 10.821,95 indeksnih poena, zabilježio je rast od 1,5% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 je iznosio 824,91 indeksnih poena i zabilježio je rast od 0,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u avgustu 2017. godine fiskalni suficit Crne Gore iznosio je 1,2 miliona eura. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u avgustu iznosili su 149,4 miliona eura ili 3,8% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za avgust bilo za 1,2% manje. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u avgustu 2016. godine, zabilježen je pad od 21,8%. Izdaci budžeta iznosili su 148,2 miliona eura ili 3,7% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je bilo za 4,3% niže u odnosu na plan za avgust 2017. godine, a u odnosu na ostvarenje izdataka u avgustu 2016. godine više za 32,3 miliona eura, ili 27,9%.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju juna 2017. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.483 miliona eura ili 62,8% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 474,1 milion eura ili 12% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 2.008,9 miliona eura ili 50,8% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 61,3% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u avgustu.

U avgustu su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Za potrebe XX sjednice Pregovaračke grupe, pripremljena je

informacija o toku ispunjavanja obaveza i otvorenim pitanjima u poglavlju 9 – Finansijske usluge. Pripremljena je i informacija o ispunjenju obaveza iz nadležnosti Centralne banke Crne Gore za svrhu izrade polugodišnjeg izvještaja o realizaciji Programa ekonomskih reformi za period 2017–2019.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.